

Time Series

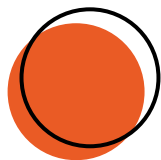
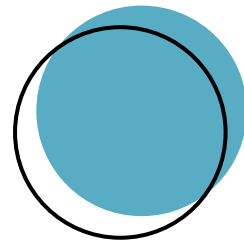
Lecture 6

David Nagy, Mohan Sukumar

We use tech to connect human potential and
opportunity with dignity & humility

Ціль навчання

- Робота з Датами і Часом у програмі Пайтон
- Що таке Часовий ряд (Ряд динаміки)?
- Термінологія
- Аналіз Часових рядів
- Декомпозиція (розклад) Часових рядів
- Адитивна(додавання) та мультиплікативна(множення) моделі Часових рядів
- Стаціонарні та нестаціонарні Часові ряди
- Методи аналізу Часових рядів

Робота з Датими і Часом у програмі Пайтон

Визначення Дат і Часу

Дата: Виключно дати, без часу

POSIXct: Дати і час у календарному форматі (ct)

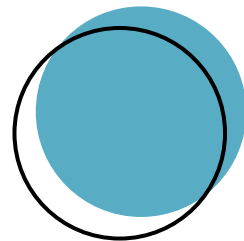
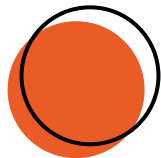
POSIXlt: Дати і час у місцевому форматі (lt)

Hms: Ідентифікує періоди за годинами(h), хвилинами(m), і секундами(s)

Timestamp (Часовий штамп): Відокремлює Дати і час в бібліотеці «Panda»

Interval (Інтервал): Визначає відкритий або закритий діапазом між Датою і Часом

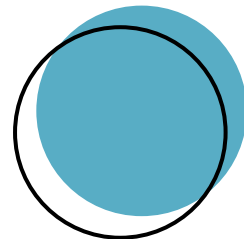
Time delta (Дельта часу): Обчислює різницю в часі між різними Датами

ISO8601 формат Дати і Часу

Стандартні виміри часу:

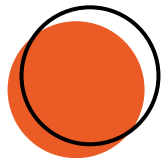
- YYYY-MM-DD HH:MM:SS TZ
  - Y – year (рік), M – month (місяць), D – day (день),
  - H – hour (години), M – minute (хвилини), S – second (секунди),
  - TZ – timezone (часовий пояс)

iso
1969-07-20 20:17:40
1969-11-19 06:54:35
1971-02-05 09:18:11

us
07/20/1969 20:17:40
11/19/1969 06:54:35
02/05/1971 09:18:11

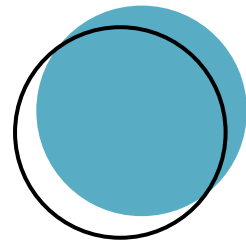
non_us
20/07/1969 20:17:40
19/11/1969 06:54:35
05/02/1971 09:18:11

Використання Дати і Часу

Корисні бібліотеки: datetime, time, pytz, pandas & many ... many more

Cheatsheet: [LINK](#)

Арифметичні розрахунки з Датами і Часом

```
1 # Create two datetimes
2 now = dt.datetime.now()
3 print(now)
4 then = pd.Timestamp('2021-09-15 10:03:30')
5 print(then)
6 # Get time elapsed as timedelta object
7 print(now - then)
8 # Get time elapsed in seconds
9 print((now - then).total_seconds())
10 # Adding a day to a datetime
11 print(dt.datetime(2022,8,5,11,13,50) + dt.timedelta(days=1))
```

✓ 0.0s

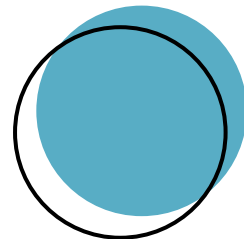
2023-04-23 12:36:22.022385

2021-09-15 10:03:30

585 days 02:32:52.022385

50553172.022385

2022-08-06 11:13:50

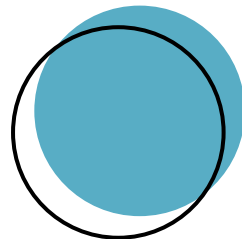

Розбір на dates, datetimes, and times

```
1 # Parse dates in ISO format
2 iso = pd.to_datetime('2021-09-15 10:03:30')
3 print(iso)
4 # Parse dates in US format
5 us = pd.to_datetime('09/15/2021 10:03:30', dayfirst=False)
6 print(us)
7 # Parse dates in Danish format
8 dk = pd.to_datetime('15-09-2021 10:03:30', dayfirst=True)
9 print(dk)
10
```

✓ 0.0s

```
2021-09-15 10:03:30
2021-09-15 10:03:30
2021-09-15 10:03:30
```


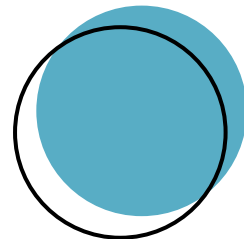

Вилучення datetime компонентів

```
1 # Get year from datetime pandas series
2 year = iso.year
3 print(year)
4 # Get day of the year from datetime pandas series
5 day_of_year = iso.day_of_year
6 print(day_of_year)
7 # Get month name from datetime pandas series
8 month = iso.month_name()
9 print(month)
10 # Get day name from datetime pandas series
11 day_name = iso.day_name()
12 print(day_name)
13 # Get datetime.datetime format from datetime pandas series
14 dt_format = iso.to_pydatetime()
15 print(dt_format)
```

✓ 0.0s

```
2021
258
September
Wednesday
2021-09-15 10:03:30
```


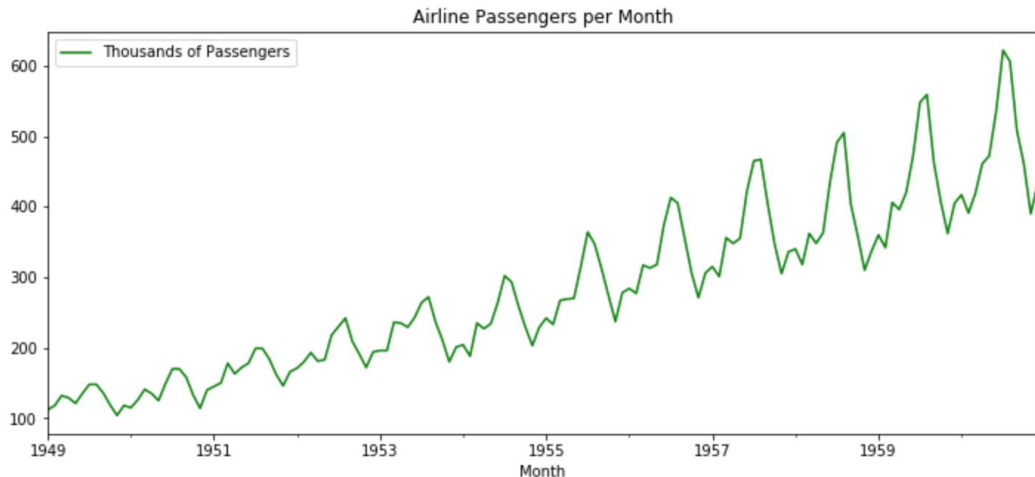
Перерва

Що таке Часовий ряд (Ряд динаміки)?

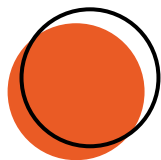
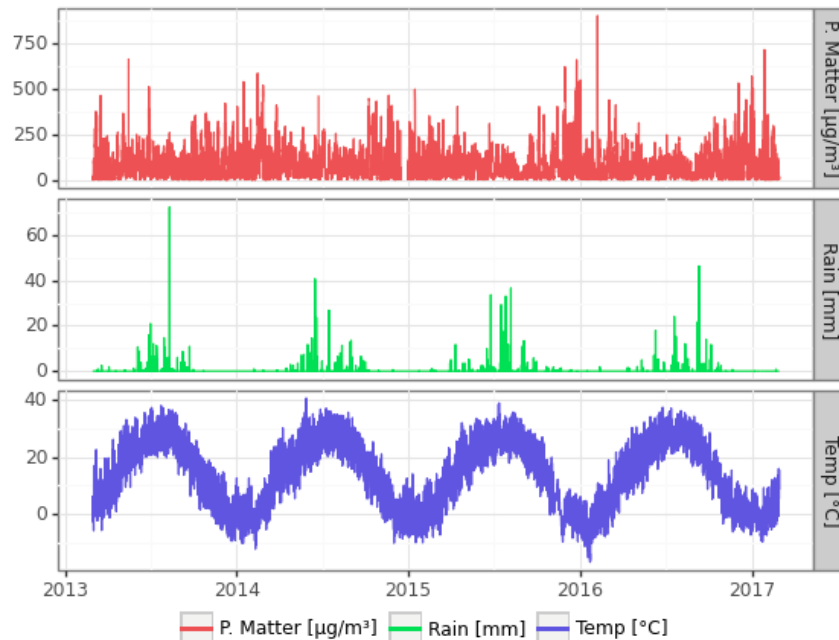
Часовий Ряд

- Послідовні точки даних, упорядкованих у часі
- Зазвичай вимірюються регулярними проміжками часу
- Зобаржуються у вигляді лінійних або часових діаграм
- Точки даних наносяться на графіку відносно часу на осі X

Univariate (Одно-варіантний) – Multivariate (Багато-варіантний)

- Одно- або Багатовимірний (декілька змінних виміряних у часі).
- Шаблон або тенденція в даних (сезонні коливання або довгострокові тенденції)

Термінологія

Термінологія

Time interval (Часовий інтервал): Частота з якою збираються дані, наприклад щогодини, щотижня тощо

Time stamp (Часовий штамп): Конкретний час і дата коли було зібрано дані

Trend (Тенденція): Довгострокове збільшення або зменшення даних протягом часу

Seasonality (Сезонність): Регулярні або передбачуванні коливання, які відбуваються у фіксований період часу. Наприклад щодня, щотижня чи щомісяця

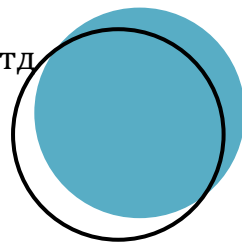
Cyclicity (Циклічність): Довготривалі періодичні коливання, які виникають в НЕ фіксований проміжок часу

Stationarity (Стаціонарність): Часовий ряд є стаціонарним, якщо його статичні властивості, такі як середнє значення або дисперсія, залишається незмінним протягом часу

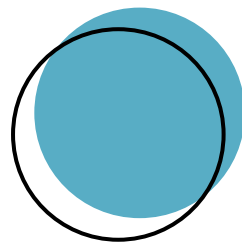
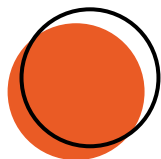
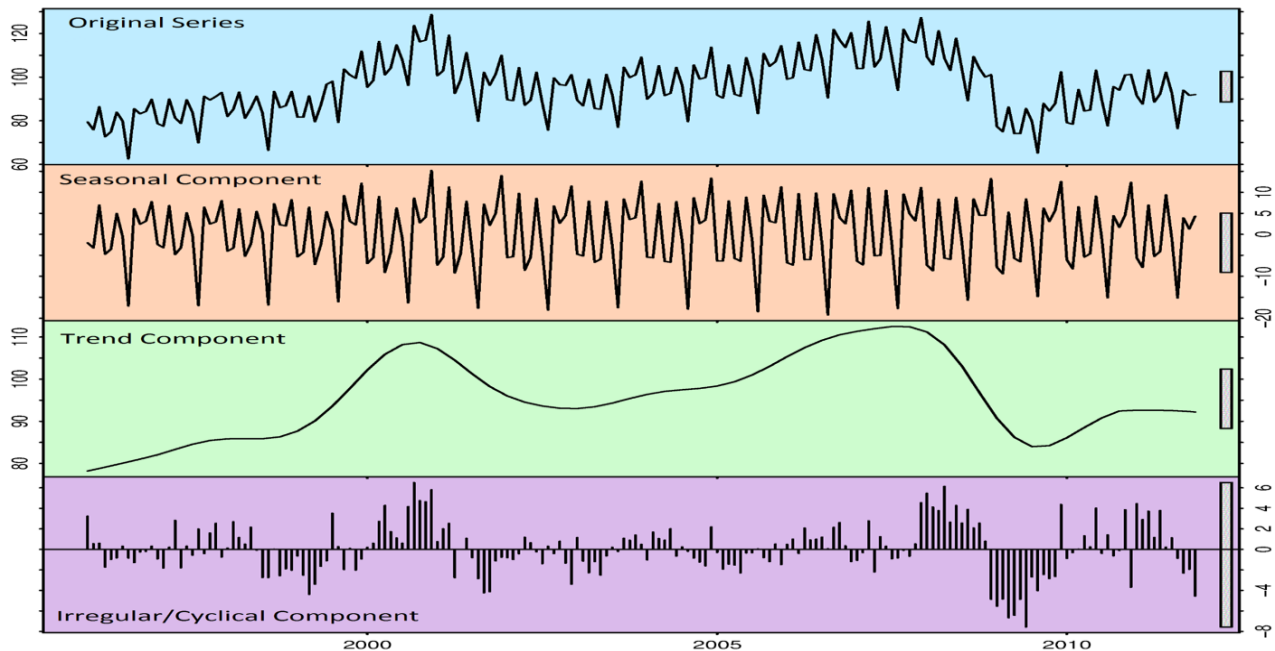
Autocorrelation (Автокореляція): Кореляція між часовим рядом і його запізнілою (тобто переміщеною в часі) версією

White noise (Білий шум): Часовий ряд де кожна точка даних є випадковим некорельованим значенням з постійним середнім значенням і дисперсією

Moving average (Рухоме середнє): Техніка згладжування, яка усереднює коливання даних, щоб виділити основні тенденції

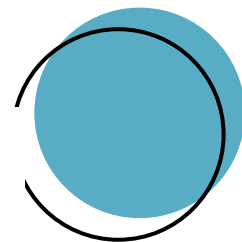
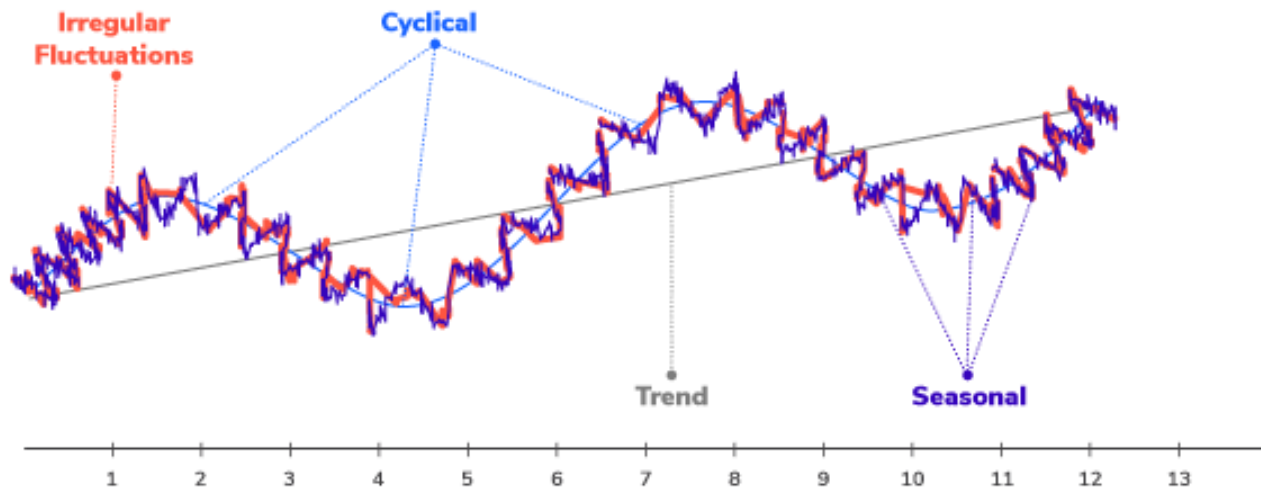

Термінологія

Термінологія

Аналіз Часових рядів

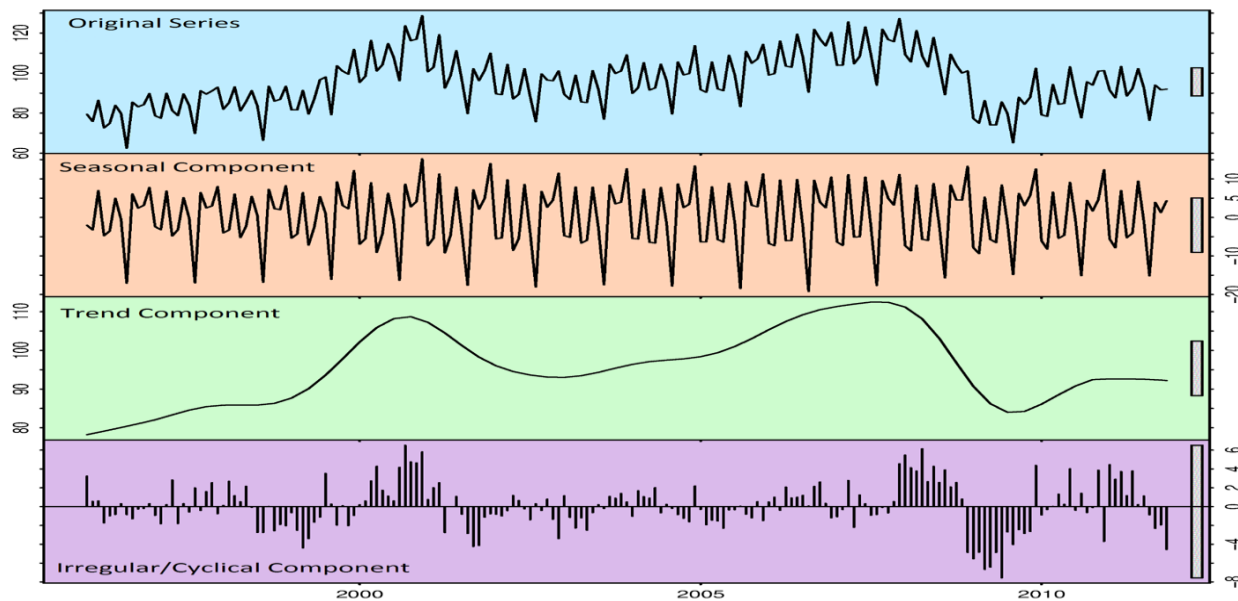
Перерва

Декомпозиція (розклад) Часових рядів

Декомпозиція Часових рядів

Процес розбиття спрострежувальних даних на складові частини, такі як тренди, сезонність та випадкові компоненти

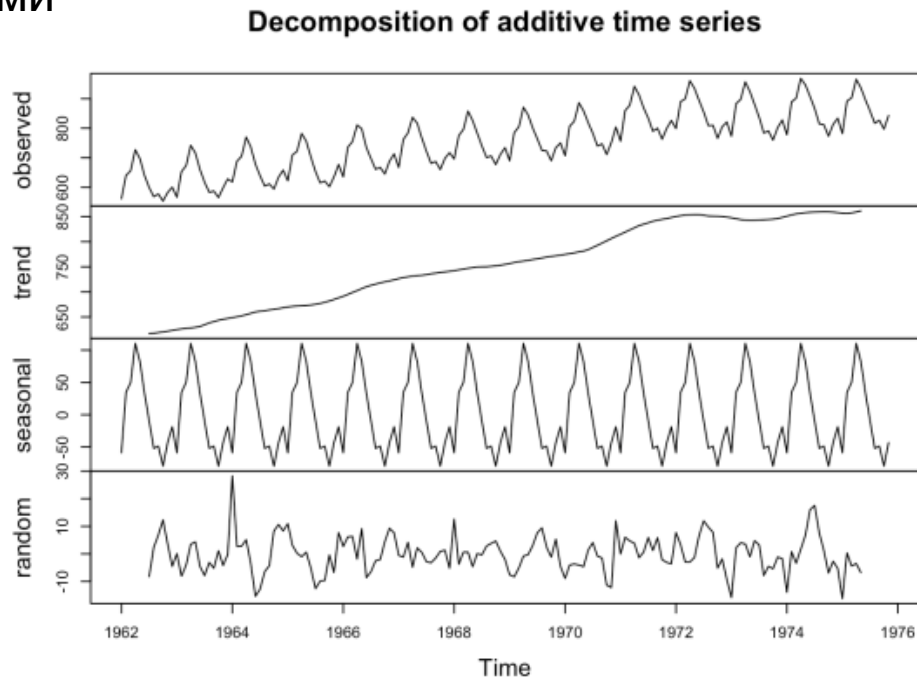

Адитивна (додавання) та мультиплікативна (множення) моделі Часових рядів

Адитивний Часовий ряд

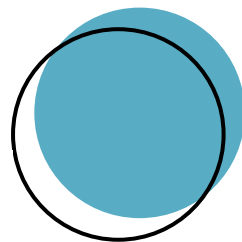
Модель припускає що тренд, сезонність і випадкові компоненти шуму часового ряду є адитивними

$$Y(t) = T(t) + S(t) + e(t)$$

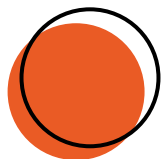
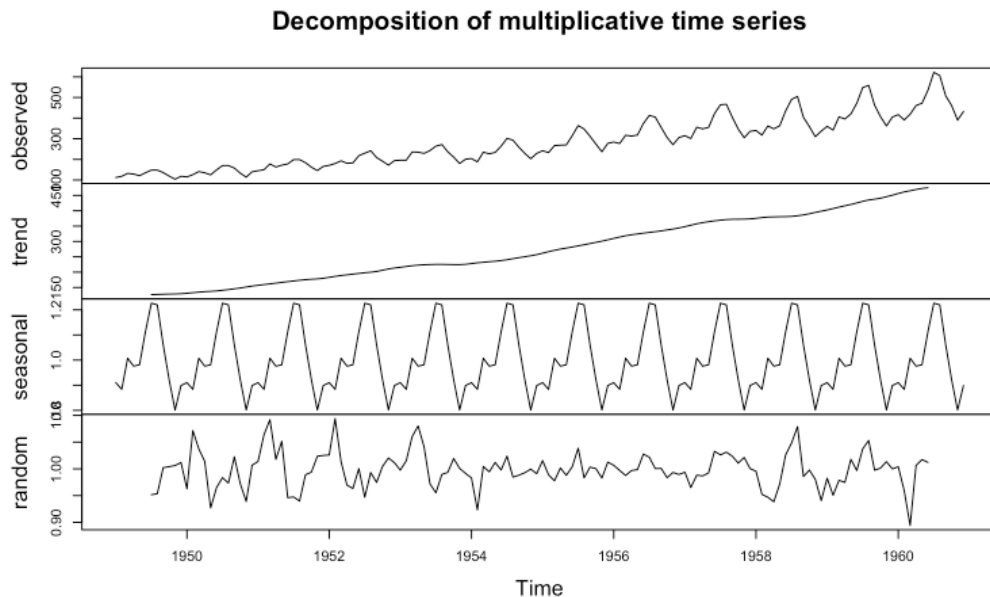

Мультиплікативний Часовий ряд

Модель припускає що тред, сезонність і випадкові компоненти шуму часового ряду є мультиплікативними

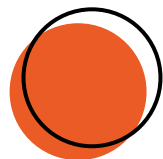
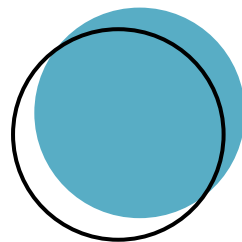
$$Y(t) = T(t) * S(t) * e(t)$$

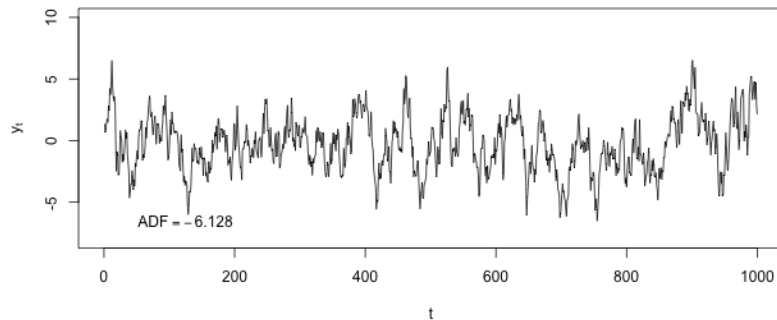

Стационарні та нестационарні Часові ряди

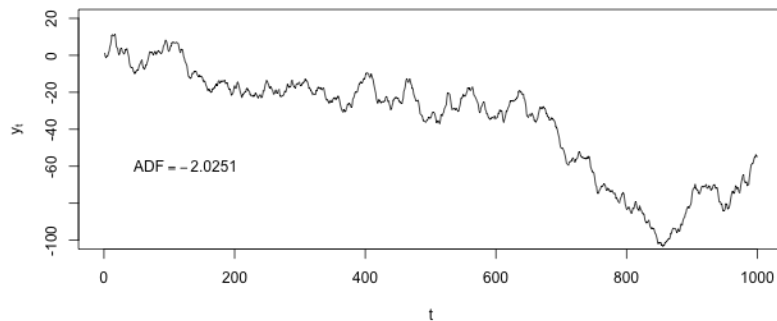
Різниця між стаціонарними чи нестаціонарними Часовими ряди

Stationary Time Series

Non-stationary Time Series

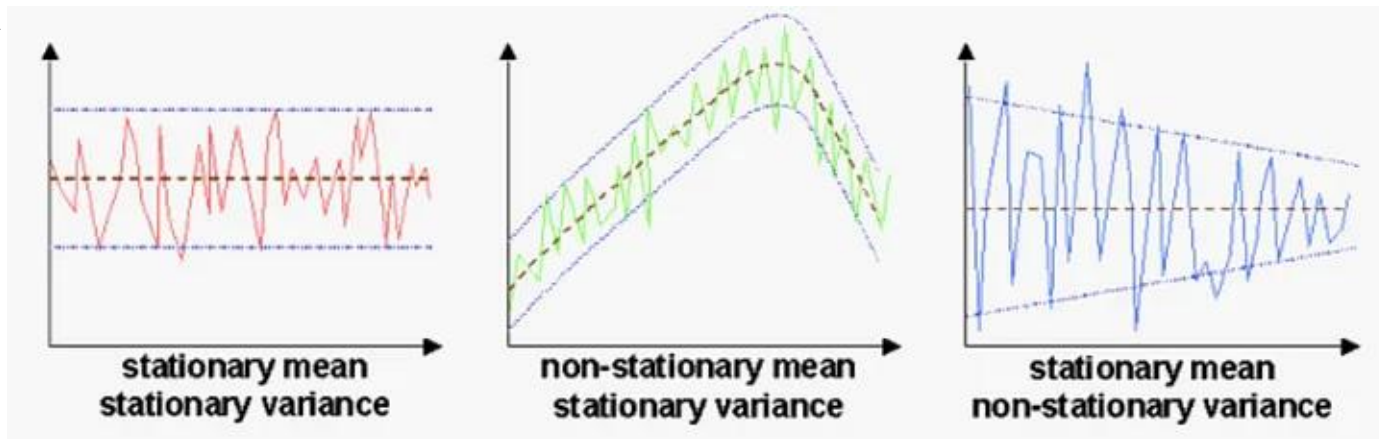
Стационарний Часовий ряд

Стаціонарний Часовий ряд

Статичні властивості, такі як середнє значення та дисперсія, залишаються постійними з часом

Чому це важливо?

- Легше аналізувати
- Більшість статистичних моделей і методів припускають що отримані дані є стаціонарні

Нестаціонарний Часовий ряд

Нестационарний Часовий ряд

Статичні властивості, такі як середнє значення або дисперсія, змінюються з часом

Чому це важливо?

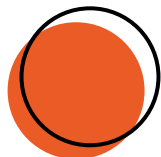
- Осановий зв'язок між точками даними може фальсифікувати результати моделювання

Trending time series: зростаючий або спадаючий тренд

Seasonal time series: регулярні сезонні моделі

Cyclical time series: нерегулярні, несезонні цикли

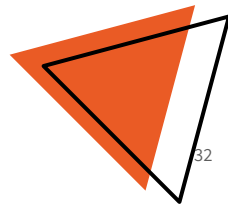
Random walk time series (Випадкове блукання): кожне спостереження є випадковим відхиленням від попереднього спостереження

Як перевірити стаціонарність?

Як перевірити стаціонарність?

- Дивдячись на сюжет ряду
- Розібрати ряд на 2 або більше безперервних частин та обчислити статичтні підсумки і автокореляцію
- Існує декілька методів які можна використати щоб визначити чи ряд стаціонарний чи ні:
  - Augmented Dickey Fuller test ([ADF Test](#))
  - Kwiatkowski-Phillips-Schmidt-Shin – [KPSS test](#) (trend stationary)
  - Philips Perron test ([PP Test](#))

Перерва

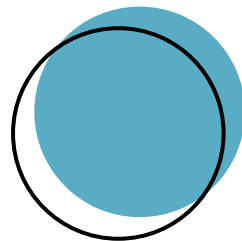

Методи аналізу Часових рядів

Differencing (Розрізнення)

Розрізнення

Техніка, яка використовується в аналізі часових рядів з усуненням залежності від часу спостереження.

- Стабілізує середнє значення часового ряду за допомогою видалення тренду
- Допомогає прибрати сезонні компоненти
- Після застосування розрізнення, часовий ряд називають стаціонарним

Розрізнення

Різниця першого порядку – це різниця між поточним та попереднім спостереженням

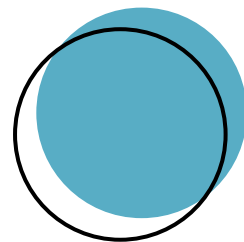
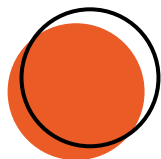
Різниця другого порядку – це різниця між різницею першого порядку та попередньою різницею першого порядку тощо...

diff() method in pandas to perform differencing.

(the default value of periods=1 is used to compute the difference between consecutive values)

```
1 import pandas as pd
2 import random
3
4 df = pd.DataFrame({"ts": random.sample(range(10, 30), 8)})
5
6 df["diff"] = df.diff()
7
8 df
```

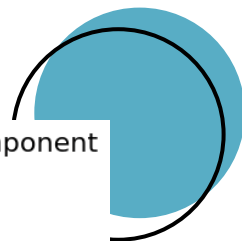
	ts	diff
0	24	NaN
1	13	-11.0
2	27	14.0
3	17	-10.0
4	10	-7.0
5	23	13.0
6	20	-3.0
7	26	6.0

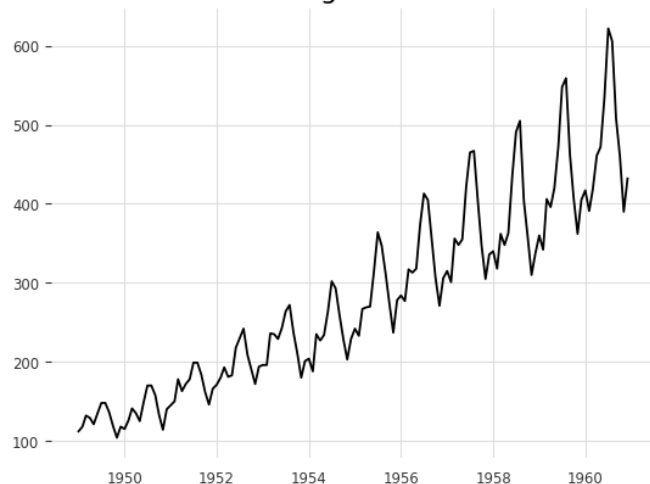
Усунення тренду чи сезонності

Усунення тренду

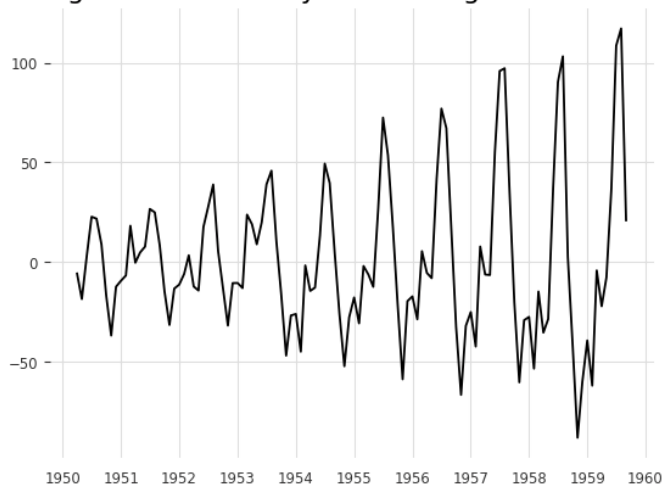
Має на увазі видадання компоненту тренду з часового ряду

Air Passengers with trend

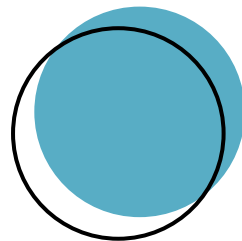
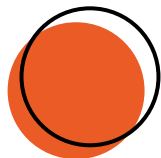
Air Passengers detrended by subtracting the trend component

Усунення тренду

Має на увазі видалення компонента тренду з часового ряду

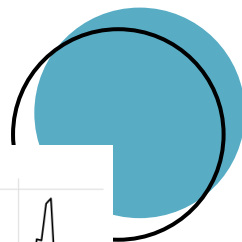
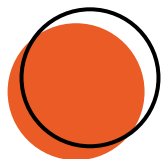
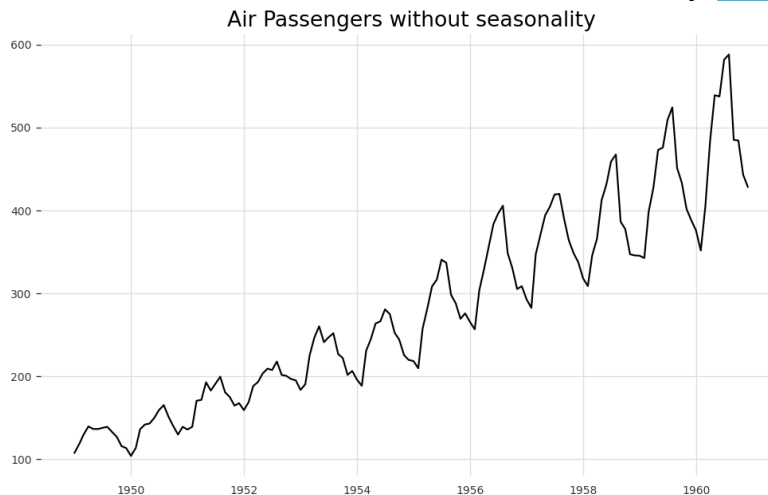
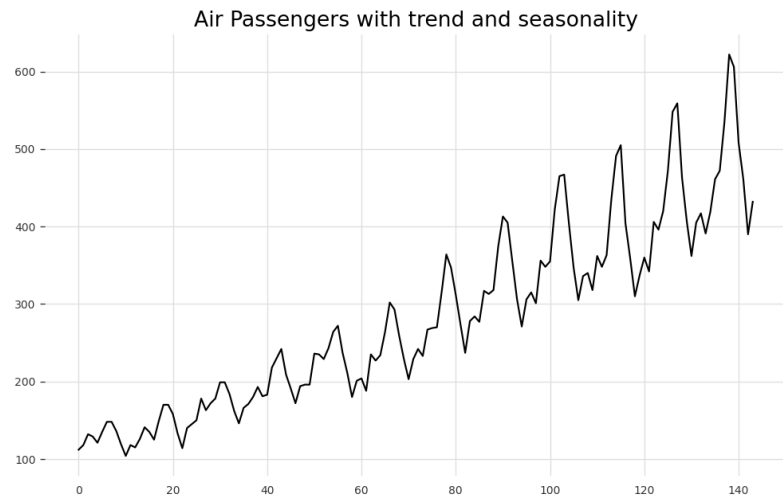
```
1 # Using statmodels: Subtracting the Trend Component
2 from statsmodels.tsa.seasonal import seasonal_decompose
3 result_mul = seasonal_decompose(df['#Passengers'], model='multiplicative', period=30)
4 detrended = df['#Passengers'].values - result_mul.trend
5 plt.plot(detrended)
6 plt.title('Air Passengers detrended by subtracting the trend component', fontsize=16)
```


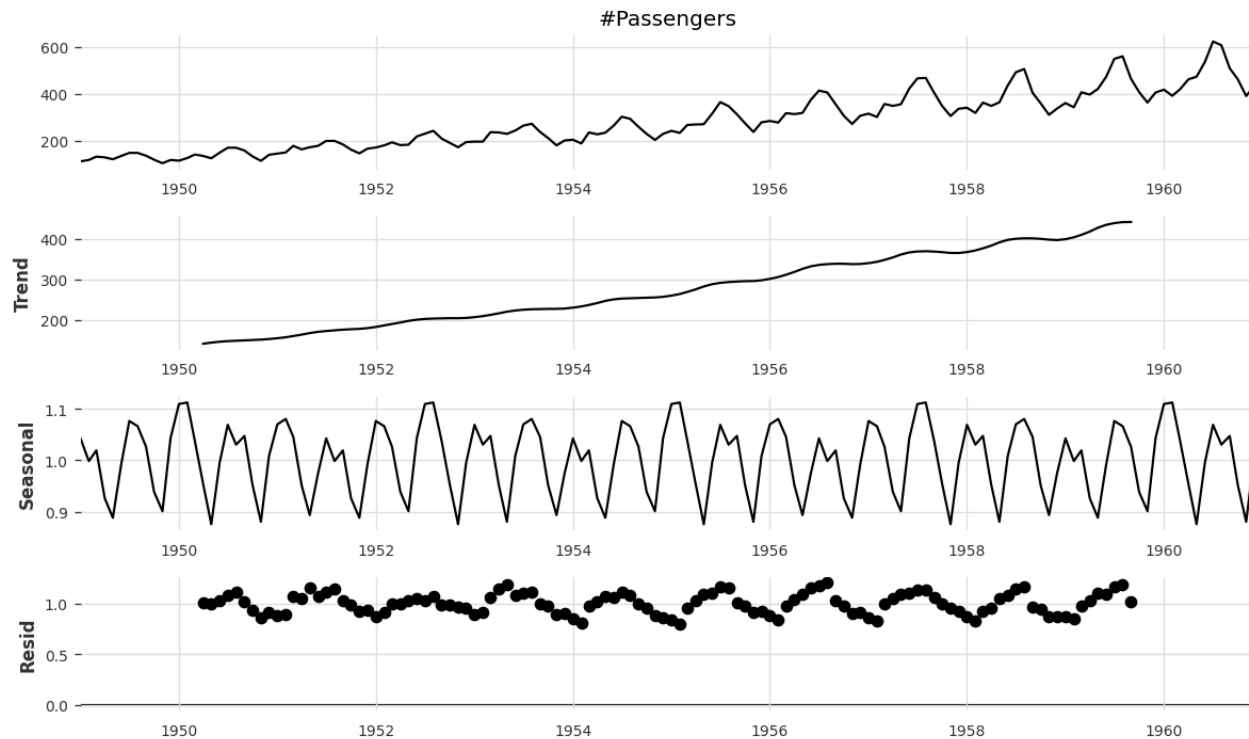

Усунення сезонності

Має на увазі видадання сезонної складової з часового ряду

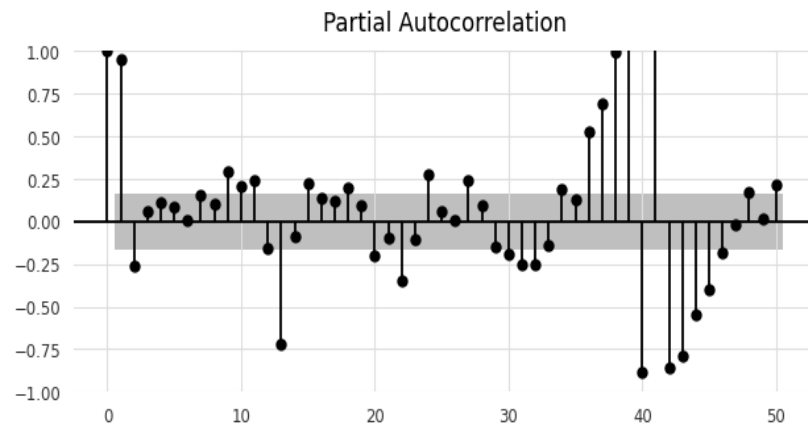
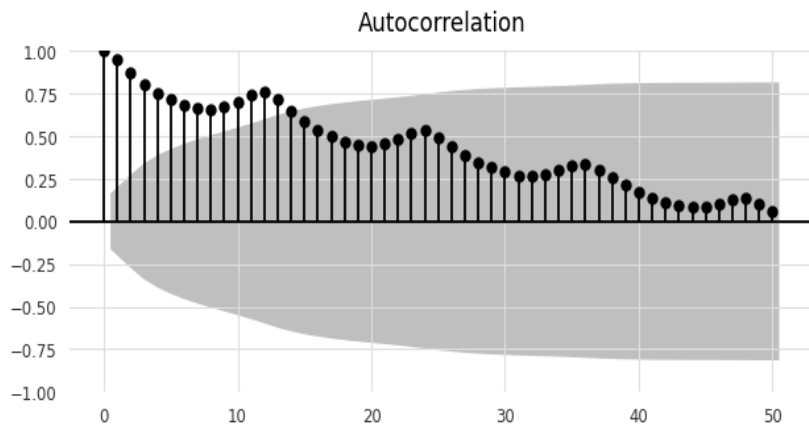

Повне розкладання

Автокореляція

Автокореляція та Часткова автокореляція

Ми це зробили!

